

Guitarra de senyoreta Antigua Casa Banqué de José Balaguer

Antoni Mir i Marquès¹ i Joan Parets i Serra²

1: col·laborador del Centre de Recerca i Documentació Històrico-Musical de Mallorca

2: president del Centre de Recerca i Documentació Històrico-Musical de Mallorca

Resum

El nostre objectiu és recopilar i valoritzar la informació i dades rellevants sobre l'activitat musical, comercial, i sobretot en relació amb els instruments de corda polsada que es venien a la botiga. Ens referim sense cap dubte a una petites guitarres denominades de *senyoreta* (eren petites) i guitarrons que, encara que portessin l'etiqueta de la casa, mai s'ha pogut esbrinar quin va ser el seu constructor, ja que en les dates en què van ser elaborades eren molt pocs els guitarrers a Palma, i els pocs que havia no es dedicaven a la construcció d'aquests exemplars. Nosaltres, per la nostra part, més aviat creiem que van poder ser construïdes a València. Esperem que aquest treball ajudi com a mínim a la recuperació dels exemplars que segurament encara queden.

“Dia 31 de gener de 1903, *'La Almudaina'* deia que havia rebut una carta de Josep Balaguer dient que s'havia fet càrrec del magatzem de música i pianos de la viuda del senyor Banqué.”¹

Casa Banqué

El Sr. Balaguer es va fer càrrec d'aquest establiment fins a 1948-49. Des dels primers moments i com a cosa lògica canvia el nom de Casa Banqué per Antigua Casa Banqué. Com a mostra d'això podem veure l'escrit de les etiquetes que portaven alguns dels instruments que es venien a la botiga magatzem, així com les partitures que també portaven un segell i es venien a la botiga.

Com a dada curiosa, cal assenyalar que les portes antigues de la Casa Banqué es poden veure exposades al Museu de Mallorca.²

La guitarra de senyoreta

Col·lecció privada

Guitarra fabricada amb les mateixes especificacions tècniques i materials que els models estàndard, però adaptades a mesures especials en mida completa o en profunditat de caixa.

Descripció general:

Guitarra de sis cordes i 625 g de pes.

Fustes

El fons i les anelles són de caoba.

La tapa harmònica és d'abet. La caixa té perfils a les vores amb incrustacions de caoba.

La boca té com a adorn una sanefa amb cercles de fusta en diferents mides de caoba.

El diapasó és de *palosanto*, el pal i el cap de caoba pintada en color marró vermellós, cosa no usual en la majoria de constructors de guitarra.

El pont és de *palosanto*. Pel que fa al claviller, té 6 clavilles en fusta de caoba.

Etiqueta:

Té una etiqueta impresa en paper, de forma rectangular. El paper està molt ben conservat, per la qual cosa resulta molt fàcil la seva lectura. Diu:

FABRICACION ESMERADA
Especial para el antiguo almacén musical
Banqué DE J. Balaguer
34, COLON, 34 PALMA DE MALLORCA

2. Antoni Mir i Marquès; Joan Parets i Serra: "Josep Balaguer Vallès (Inca, 1869 – Palma, 1951). Documents inèdits que es troben en el Centre de Recerca i Documentació Històrico-Musical de Mallorca". XIII Jornades de l'Estudis Locals. Inca 2012, 245, 246.

Mesures (en mil·límetres)

- A. Lòbul menor: 170 mm.
- B. Lòbul major: 230 mm.
- C. Cintura: 145 mm.
- D. Longitud de caixa: 325 mm.
- E. Ample de cercol al taló: 60 mm.
- F. Amplada de cercols a la cintura: 65 mm.
- G. Ample de cercol a la culata: 70 mm.
- H. Longitud de cap (sense incloure la cella): 150 mm.
- I. Amplada superior del cap: 65 mm.
- J. Amplada de pal a la cella: 45 mm.
- K. Amplada de pal en la unió pal-caixa: 50 mm.
- L. Distància des de la unió pal-caixa fins a la vora superior de la boca: 75 mm.
- M. Diàmetre de la boca: 70 mm.
- N. Distància del cant inferior del pont a la culata: 80 mm.
- O. Tir de corda: 465 mm.

Agraïments

D'una manera especial, als nostres amics Pere Fiol i Colomar, professor de guitarra, constructor i restaurador d'instruments de corda polsada, i José Luis Romanillos Vega, guitarrer Doctor Honoris Causa per la Universitat d'Alacant, que es convertí en el primer constructor d'aquest instrument que rep aquest reconeixement a Espanya. Sense ells no hauria estat possible poder saber les fustes amb les quals van ser construïdes les dites guitarres, a més d'haver pogut esbrinar amb un índex molt alt de probabilitats que aquestes guitarres de senyoreta van ser construïdes al taller de Telesforo Julve (Teruel, 1844 – València, 1945), a València, a partir aproximadament de 1909.

Conclusions

Tot el que hem pogut llegir o treballar fins ara en relació amb la persona de Josep Balaguer ens confirma que, a més d'un reconegut director de música, va ser un bon comerciant que va saber portar endavant qualsevol negoci en què participés. També no podem oblidar que sobretot va ser un gran benefactor.

Bibliografia

Josep Balaguer Vallès (Inca, 1869–Palma, 1951). "Documents inèdits que es troben en el Centre de Recerca i Documentació Històrico-Musical de Mallorca", a *XIII Jornades d'Estudis Locals. Inca 2012*, 231, 246.

Figura 1. José Balaguer Vallés

Figura 2. Guitarra Antigua Casa Banqué, caixa, pont, boca i diapasó (aprox. 1910)

Figura 3. Vores, pal i claviller amb les clavilles

Figura 4. Fons, pal i cap

Figura 5. Senefa

Figura 6. Etiqueta BANQUÉ de J. Balaguer

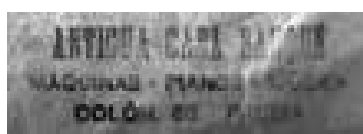

Figura 7. Segell, que portaven les partitures

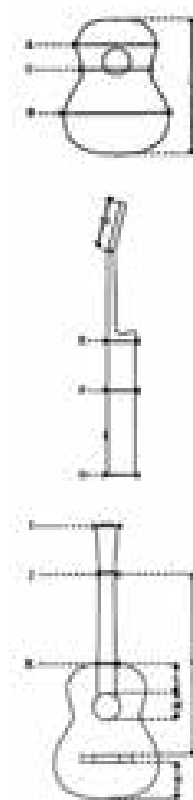

Figura 8. Esquema de guitarra (per a les mesures)